

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 178. Contritio, post mortale commissum, est sub gravi præcepto,
statim atque peccator, ad se reversus, commissum à se peccatum
recogitat, ita ut graviter peccet, qui diu differt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

tem. Quae verba, secundum omnium SS. Patrum intelligentiam, de convertente Deo hominem ad se per gratia suae auxilium, manifeste procedunt, ait Thomas de Lemos in Panopl. grat. tom. 3. l. 3. p. 2. tract. 2. n. 124. sique intelligenda declarat Tridentinum sess. 6. c. 5. in fine: cum dicitur, convertimini ad me... libertati nostrae adveniat. Cum respondemus: converte nos Domine, & convertemur; Dei nos gratia preveniri fatemur.

Secundo, ex eodem Tridentino ibid. can. 3. Si quis dixerit, sine praeveniente Spiritus sancti operatione, atque ejus adjutorio, hominem... poenitere posse, sicut oportet, ut ei justificationis gratia conferatur, anathema sit. Idem ante denunciat Araucanicum II.

Tertio, ad errorem Pelagianorum pertinet dicere, quod homo possit se ad gratiam preparare, absque auxilio gratiae divinae, ait S. Thomas quodlib. 1. q. 2. a. 7.

Innocentius XI. hanc damnavit propositionem: Probabile est sufficere attritionem naturalem, modo honestam.

Suffraganda proinde est propositio ista Molinae in Concord. q. 14. a. 13. disp. 7. Liberum arbitrium, cum solo concursu naturali, elicere potest non solum actum attritionis naturalem, id est dolorem de peccatis ex Dei timore, cum proposito amplius non peccandi libenter, sed etiam actum contritionis naturalem, qui idem propositum... includat. Contra quam propositionem judicium Congregationis de Auxiliis videri potest in Historia novissimae edita ultimarum Congregationum lib. 3. c. 25.

CAPUT CLXXVIII.

Contritio, post mortale commissum, est sub gravi praecipio, statim atque peccator, ad se reversus, commissum a se peccatum recognoscit, ita ut graviter peccet, qui diu asserit.

Contritionem esse sub praecipio, constat ex eo quod praecipium illud resonent omnes Prophetarum, Evangeliorumque Libri. Convertimini ad me in toto corde vestro. Poenitentiam agite, &c. Etque praecipium illud, tam divinum positivum, locis illis expressum, quam naturale, quo reparare jubemur injuriam Deo per peccatum illatam, tantoque animae nostrae malo remedium adhibere. Unde S. Thomas 3. p. q. 84. a. 7. ad 1. de jure naturae esse dicit, quod aliquis poeniteat de malis quae fecit, quantum ad hoc quod doleat ea fecisse, & remedium doloris quaerat per aliquem modum.

Atque ex hoc, & praecedenti assertionem patet, de quibusdam actibus supernaturalibus naturale dari praecipium. Cum contritionis amorisque Dei super omnia actus totius naturae corruptae speret potestatem, secundum constantem Augustini contra Pelagianos doctrinam: nec necesse sit actum quemcumque praecipium jure naturae, in nostra esse potestate sine gratia, sed satis sit quod in nostra sit potestate gratiam ad id praestandum necessarium a Deo obtinere.

Quod autem contritionis, seu poenitentiae interioris praecipium sub gravi obliget ad actum ipsius non diu differendum, communis est sententia Majorum nostrorum, Alensis, S. Thomae, S. Bonaventurae, S. Antonini, Argentiniae, Durandi, Richardi, Majoris, Gabrielis, Sylvestri, Petri Soto, &c. A quibus dum recessit Slaughterus, Juniores alios secutus, in laxiorem, ut videtur, abiit extremitatem, propositione 19. cap. 5. enarratam: utpote ex qua confessorium foret, actum contritionis, seu poenitentiae interioris, absque gravi peccato, differri posse per annum, & subinde per

annos plures, dum Confessorii copia non esset. Veram imprimis hoc alterere, non est ad majorem Dei gloriam, nec ad animarum salutem, etique contra Scripturam Eccli. 5. non tardus converti ad Dominum, nec differas de die in diem. Et cap. 21. quasi a facie colubis iuge peccatum. Certè peccaret graviter contra charitatem erga se, qui diu retineret in sinu colubrum.

Deinde ut S. Thomas ait loco citato in corp. ex naturali ratione movetur homo ad poenitentiam de malis quae fecit. Id enim est charitas erga Deum exigit, & justitia, quae postulat ut homo studeat Deo satisfacere, & ipsa misericordia ordinata (erga seipsum) ut homo subveniat poenitendo suae miseriae, quam per peccatum incurrit, secundum illud Prov. 14. miseris facit populus peccatum. Unde Eccli. 30. dicitur, miserece anime tuae placere Deo.

Ex his ergo titulis efficaciter ostenditur, quod nec per momentum licet voluntarie stare in peccato mortali, sicut nec per momentum fovere licet colubrum, seu viperam in sinu suo. Quis enim nisi insanus, & sui immemor hoc faciat? Atqui peccatum mortale incomparabiliter magis nocet animae, quam viperam mortis corpori. Tum quia peccatum mortale malorum est maximum, statque ipsius horribilium horribilissimum, utpote in quo peccator Dei est inimicus, perditionis filius, diaboli servus. Tum quia peccatum (ut dicit Gregorius hom. 11. in Ezech.) si citius poenitendo non eluitur, iusto judicio omnipotens Deus obligatam peccatis mentem, etiam in culpam alteram permittit cadere, ut qui stendo & corrigendo noluit emendare peccatum quod fecit, incipiat peccatum peccato cumulare. Non enim potest contingere (ait S. Thomas 1. 2. q. 169. a. 8.) ut quis diu permaneat quin operetur secundum convenientiam voluntatis deordinatae a Deo, nisi citò per gratiam ad debitum ordinem reparetur.

Propterea ergo, ex misericordia erga seipsum peccator tenetur sub gravi ad satagendum exire de misero illo statu per poenitentiam. Ad id etiam charitas erga Deum, & justitia obligat, ut sapienter observat S. Thomas. Charitas quidem erga Deum. Quemadmodum enim contra primum maximumque divinae charitatis mandatum est, principem in amore locum alteri quam Deo tribuere; ita & conservare, principatum illum Deo non restituyendo. Justitia quoque erga Deum ad id obligat: sicut enim qui laesit jus proximi, tenetur jus illud primò opportunitate reparare, graviterque peccat, si diu culpa sua differat; ita & qui jus divinum laesit, &c. Homo verò per peccatum mortale jus divinum laesit, & graviter laesit, seipsum Deo surripiendo, diaboloque tradendo, obedientiamque divinae legi ipsius denegando, ad quam jus strictissimum Deus habet, fundatum in strictissimo supremoque, quod in creaturas omnes, & in omnes actus nostros habet dominio. Quo jure nobis Deus praecipit, quaecumque praecipit. Neque enim praecipit ea jure supremi Legislatoris dumtaxat, sed jure supremi istius domini. Ad quod significandum Levit. 28. & alibi frequenter, ad singula ferè legis suae praecipia, se Dominum intulcat, dicens: ego Dominus, ego Dominus.

Et ideo peccatum innumeris ferè Scriptura locis injustitia vocatur, & injuria contra Deum, ut Psal. 31. confitebor adversum me injustitiam meam Domino. Ideo etiam SS. Patres peccatorem furem & latronem vocant, comparantque hominibus furanti fundum, vel servum alicui domini, ut Augustinus 19. Civit. 21. dicens: justitia ea virtus est, quae sua cuique distribuit. Quae igitur homini justitia est, quae hominem ipsum à vero Deo tollit, & immundis demonibus subdit? Hocvine est sua cuique tribuere? An qui fundum auferit ejus, à quo emptus est, & tradit ei qui in eo nihil habet juris, injustus est.

est: *Qui servum auferit dominanti Deo, à quo factus est. & malignis servit spiritibus, iustus est?* Quasi dicat, minime. Salviatus quoque l. 4. de gubern. mund. *omnis Christianorum culpa, divinitatis-injuria est.* Denique cæteris omisiss, sanctus Thomas Villanovanus furem & latronem vocat hominem, qui de aliquo actu suo disponit, non secundum Dei voluntatem, nec propter Deum: *quia (inquit) alienum est quod prodigit.*

2237 Cum igitur communis hac de re sententia Veterum tam solidis fulciatur argumentis, sitque haud dubie ad majorem Dei gloriam, & ad animarum salutem: quid recentioribus Casuistis convenit ei contradicere?

Obijciunt quidem ipsi 1°. praxim fidelium, sese non accusantium de transgressione hujus præcepti.

2°. præceptum contritionis esse affirmativum; idedque non obligare ad statim, magis quam præceptum Confessionis.

2238 Sed nunquid hæc potiora sunt argumentis, quæ ex Scriptura, Patribus, & urgenti ratione Theologica protulimus? Levioris profectò armaturæ sunt. Unde

Ad 1. respondeo, praxim illam in indoctis ex instructionis procedere defectu; in doctis verò procedere dumtaxat in sequacibus novioris opinionis. Neque enim credibile est sequaces sententiæ Veterum praxim illam sequi.

2239 Ad 2. respondeo, præceptum contritionis non esse purè affirmativum, sed aliquid includere de negativo; sicut restitutionis præceptum. De quo S. Thomas 2. 2. q. 62. a. ult. ad 1. dicit, *quod quamvis secundum formam sit affirmativum; implicat tamen negativum, quo prohibemur rem alienam detinere.*

2240 Non idè tamen negamus, in hoc, sicut in aliis præceptis, dari materiæ seu temporis parvitatem, à novo mortali excusantem. Tametsi enim sub gravi obliget ad statim; ly statim moraliter accipiendum est, cum aliqua latitude, ita scilicet ut, attento rei momento, diu non differatur.

2241 Ad id quod additur in objectione, de præcepto Confessionis, quod non obligat ad statim, respondeo 1°. cum S. Thoma esse disparitatem, quod præceptum Confessionis, secundum se, sit purè affirmativum: sicut præceptum contritionis. 2°. præceptum quidem Confessionis, per se, & ratione sui, non obligare ad statim: quia per se est purè affirmativum, & per se fieri potest, ut statim Deo quis per contritionem perfectam reconcilietur: per accidens tamen, & ratione reconciliationis cum Deo, attentâ difficultate magnâ eliciendi actum perfectæ contritionis, paucitateque eorum, qui per eam ante Confessionem reconciliantur; videtur mihi Confessio statim, id est primâ datâ opportunitate necessariò faciendâ. Si enim filius tenetur statim reconciliari patri suo, & frater fratri à se offenso, juxta illud Matth. 5. *si offers manus tuam ad alare,* &c. quanto magis peccator Deo? cum status inimicitie cum Deo tam horribilis sit, tantorumque malorum incurssioni, tantorum bonorum privationi obnoxius, ut qui oblatam primam reconciliationis opportunitatem negligit, divinam amicitiam parvifacere videatur, in ejusque inimicitia, cum miseria sua maxima, voluntariè permanere. Quemadmodum fidem parvifacere censetur, qui eam, voluntariè amisit, primâ opportunitate redintegrare non curat. Sicut ergo ille ad id tenetur; ita & ille. Atque ita docent Guilielmus Parisiensis, & Alexander de Ales.

2242 Nec contrarius est S. Thomas Supplem. q. 6. a. 5. utpote cujus contextus manifestare videtur, eam (quam ibi tradit) doctrinam, procedere de

obligatione præcepti Confessionis per se & ratione sui. Unde & tota ratio ipsius est, *quia præcepta affirmativa non obligant ad statim.* Quod utro fatemur, assertam obligationem haud fundantes in præcepto ipso affirmativo Confessionis; sed in præcepto reconciliandi se cum Deo: quod ita affirmativum est secundum formam, ut implicet negativum (prout præceptum contritionis) quo in Dei inimicitia prohibemur voluntariè permanere.

Siquis replicet, hoc dato, non esse cur præceptum Confessionis ab Ecclesia determinatum sit ad semel in anno.

Respondeo negando assumptum: quia illâ Ecclesiæ determinatione præscribitur tempus, quo præceptum Confessionis obligat per se, sicque determinatur Confessionem ultra annum non differendam, ut nihil determinetur de tempore, quo Confessionis præceptum obligat per accidens, ratione necessitatis reconciliandi se cum Deo.

CAPUT CLXXIX.

De singulis peccatis mortalibus necessaria est contritio perfecta, vel imperfecta. Non tamen necesse est quod pro numero peccatorum sit numerus contritionum; sed sufficit unus contritionis motus, ex motivo omnibus communi ad omnia (virtualiter saltem) se extendens.

Posterioris partis ratio est, quia nec Scriptura, nec Concilia, nec Patres amplius requirunt.

Prioris verò partis, quod utique de singulis mortalibus necessaria sit contritio, ad omnia saltem virtualiter se extendens, ratio est, partim quia tum mortale sine alio remitti non potest. Partim quia nullum mortale remitti potest, quamdâ perseverat affectus ad ipsum. Perleverat autem, quamdiu per debitam contritionem legitime non retractatur.

Declaratur: in quolibet mortali tria sunt, videlicet macula peccati, reatus culpe, reatus pena. Macula quidem: sicut enim (juxta Augustinum) sordet aliquid, cum inferiori miscetur naturæ (quia etiam de puro argento sordescit aurum) ita *sordet animi sunt amor quarumcumque rerum præter Deum.* Qui amor cum inicit omni peccato, etiam veniali; hæc macula locum habet in omni peccato. Sed in mortali alia est specialis macula, privatio utique gratiæ sanctificationis, quæ animæ decor est. Quæ profectò macula per solam extrinsecam peccati condonationem tolli nequit; sed per contritionem, Deique super omnia amorem dispositivè tollitur; formalitatem per gratiæ sanctificationis infusionem, seu spiritum sanctum inhabitantem. Prior verò macula, in inordinato creaturam amore consistens, tolli nequit nisi per contrarium Dei vel justitiæ amorem, vel contritionem inde procedentem, per quam amor ille retractatur.

Et quamvis reatus culpe, seu offensa Dei, injuriæque Deo per peccatum illata, spectatâ solâ Dei potentia, per solam extrinsecam Dei condonationem, absque ullo contritionis seu poenitentis motu, divinitus remitti fortasse queat (quæ enim injurias sibi illatas, non poenitentibus sic remittere non possit, qui omnia potest?) spectatâ tamen regulâ divinæ æquitatis & incommutabilis justitiæ, cum convenienter fieri nequeat, à Deo fieri non potest. Quia nullum inconvenientem, quamlibet parvum, à Deo fieri potest.

Idem est proportionaliter de reatu pena, quem licet Deus, spectatâ solâ potentia suâ, absque